

7.12 Lagen om ändring av 4 och 5 § i lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården

4 §. Avgiftsfri socialservice. Till den service som är avgiftsfri enligt gällande socialvårdslag och som uppräknas i 1 punkten i paragrafen läggs den service som i denna proposition föreslås fogas till 24 § i socialvårdslagen: dagcenter och tillfällig inkvartering som service inom rusmedelsarbetet. Det är fråga om socialservice som ordnas i sista hand för personer som är i en ond cirkel av missbruk, bostadslösa eller annars i en utsatt ställning i syfte att trygga deras grundläggande behov och minska skador, och som kan utnyttjas också anonymt. Servicen måste vara avgiftsfri för att den i praktiken ska kunna fungera som en plats där de som är i behov av stöd, trots att deras ekonomiska situation eventuellt är svag, kan få skydd och möjlighet att få måltider, tvätta sig, delta i verksamhet dagtid eller vila. Också möjligheten att få servicen anonymt, utan att uppge personuppgifter och utan förvaltningsbeslut om servicen, talar för att servicen ska vara avgiftsfri socialservice. Denna service ordnas nu på olika sätt, men redan nu är motsvarande tjänster i princip avgiftsfria. Förslaget motsvarar således nuläget.

Om välfärdsområdet i samma lokaler tillhandahåller annan verksamhet som stöder ovan avsedd eller uppehälle, såsom ordnad lunch, kan välfärdsområdet om det så önskar ta ut en avgift för den kompletterande servicen. Eventuella avgiftsbelagda tjänster som tillhandahålls vid sidan om servicen får dock inte vara något hinder för att den service som avses i 24 § i socialvårdslagen utan avgift finns tillgänglig under alla tider på dygnet.

I 7 punkten i paragrafen bestäms nu att poliklinisk missbrukarvård ska vara avgiftsfri socialservice. Vid den tid då lagen om klientavgifter stiftades hörde enligt den socialvårdslag (710/1982) som var i kraft 1992 till socialvården vissa vårduppgifter som en del av rusmedelsarbetet. Denna punkt har inte uppdaterats trots att bestämmelserna om service inom socialvården och hälso- och sjukvården ändrats på många sätt under årens lopp. I denna proposition är utgångspunkten, liksom i den socialvårdslag och hälso- och sjukvårdslag som redan är i kraft, att hälso- och sjukvårdslagen ska följas då vård ges, oberoende av hur servicen är organiserad administrativt. I denna proposition föreslås också att termen missbrukarvård ska slopas. Missbrukarvård ges i fortsättningen som service som riktar sig till rusmedelsanvändare eller beroendebeteende enligt socialvårdslagen eller hälso- och sjukvårdslagen. Poliklinisk missbrukarvård som enligt bestämmelsen nu är avgiftsfri betyder alltså i fortsättningen inom socialvården öppenvårdstjänster som riktar sig speciellt till rusmedelsanvändare eller beroendebeteende enligt 33 b § i socialvårdslagen. Det föreslås således att punkt 7 i paragrafen ändras så att den motsvarar det som ovan konstaterats. Vilken service som i praktiken är avgiftsfri för klienterna beror i praktiken på vilka tjänster välfärdsområdet ordnar som service som riktar sig särskilt till rusmedelsanvändare eller beroendebeteende. Nu består specialservicen inom missbrukarvården inom socialvården i huvudsak av tjänster inom socialarbete, socialhandledning, social rehabilitering och boende.

Om det vid sidan av den avgiftsfria servicen tillhandahålls annan verksamhet för klienterna, såsom måltider, kan välfärdsområdet om det så önskar ta ut en avgift för den övriga servicen. Om avgiftsfri poliklinisk missbrukarvård som avses i gällande bestämmelse föreskrivs i fortsättningen då det är fråga om hälso- och sjukvård i den nya punkt 9 i 5 §.

5 §. Avgiftsfria hälso- och sjukvårdstjänster. Det föreslås att en ny punkt 9 fogas till paragrafen. I den föreskrivs att tjänster enligt 28 § i hälso- och sjukvårdslagen ska vara avgiftsfria då de tillhandahålls i form av öppenvård vid verksamhetsenheter för missbrukar- och beroendetjänster. Bestämmelsen ansluter sig till den föreslagna ändringen av 4 § 7 punkten och säkerställer att klienten liksom hittills får öppenvård avgiftsfritt i samband med tjänster vid rusmedelsanvändning och beroende. Ändringen förenhetligar regional verksamhetspraxis också när det gäller klientavgiftspraxis och stärker för sin del att klienterna är i jämlik ställning och bemöts jämlikt i servicesystemet.